

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN SUUNNITELMA 2023-2025

Päihteettömyys on yhteinen asia

Ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö, EPT-ryhmä
Hyvinvointilautakunta 13.6.2023
Kaupunginhallitus xxx
Virtain valtuusto xxx

Sisällys

1. Johdanto
2. Taustaa
3. Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä
4. Mitä on ehkäisevä päihdetyö
5. Päihteiden haitoilta suojaavat tekijät ja riskitekijät
6. Ehkäisevän päihdetyön rakenteet Virroilla
7. Tarjottavat toiminnot ehkäisevässä päihdetyössä Virroilla
8. Ehkäisevä päihdetyö Virroilla
9. Päihteettömyydessä tulevaisuuden kehitettävät näkökulmat
10. Linkkejä

12.10.2023

© Virtain kaupunki

1. Johdanto

Virtain ennaltaehkäisevän päihdetyön suunnitelma on vuosille 2023-2025 on väline, jolla johdetaan ja kehitetään kuntalaisten päihteettömyyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa. Suunnitelman tavoite on kehittää Virtain palveluita siten, että peruspalveluiden roolia ylläpidetään ja vahvistetaan sekä se, että suunnitelmalla tuomme näkyväksi olemassa olevat toiminnot sekä kehittämistarpeet.

2. Taustaa

Sosiaali- ja terveysministeriö on ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelmassa määritellyt painopisteitä, jotka huomioimalla ehkäisevä päihdetyö on kattavaa, vaikuttavaa ja kustannustehokasta.

Ehkäisevän päihdetyön valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset rakenteet tulee olla kunnossa ja haitoista viestitään tutkittuun tietoon perustuen yksilöiden valintojen ja sosiaali- ja terveyspolitiikan tueksi. Lisäksi riskikäyttö ja haitat tunnistetaan, jolloin tukea voidaan tarjota jo varhaisessa vaiheessa.

3. Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä

1.12.2015 tulleen lain ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) mukaan kunnilla on velvollisuus tuottaa rakenteet, jotka mahdollistavat ehkäisevän päihdetyön tekemisen. Tähän lakiin on myös sisällytetty rahapelihaittojen ehkäisy osaksi ehkäisevää päihdetyötä. Kunnan tulee myös edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ehkäisevässä päihdetyössä, kuten yhteistyöryhmien ja kyselyjen avulla.

Ehkäisevä päihdetyö huomioi kaikki ehkäisevän päihdetyön sisältöalueet eli alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteet, huumausaineet ja muut päihtymystarkoituksessa käytetyt aineet sekä rahapelaamisen.

- 5 § Kunta huolehtii ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan ja nimeää ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen.
- Toimielimen tehtävänä on:
 - 1) huolehtia kunnan päihdeolojen seurannasta ja niitä koskevasta tiedotuksesta;
 - 2) huolehtia siitä, että päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa tarjotaan yksityisille henkilöille ja koko väestölle;
 - 3) lisätä ja tukea päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamista kaikissa kunnan tehtävissä;
 - 4) esittää ja edistää ehkäisevän päihdetyön toimia kunnan hallinnossa, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, sivistys-, liikunta- ja nuorisotoimessa sekä elinkeinotoimessa;
 - 5) huolehtia siitä, että 4 kohdassa tarkoitetut kunnan toimet sovitetaan yhteen poliisin, alkoholilain (1143/1994) ja tupakkalain (693/1976) noudattamisen valvonnan, elinkeinoelämän ja erityisesti ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvien ja sitä tukevien toimien kanssa.

4. Mitä on ehkäisevä päihdetyö

Ennaltaehkäisevä päihdetyöllä edistetään kuntalaisen hyvinvointi ja terveyttä.

Ennaltaehkäisevää päihdetyötä voi suorittaa kunnassa monin eri tavoin ja ympäristö missä sitä tehdään, muuttuu jatkuvasti.

Kunnassa tulee olla ehkäisevän päihdetyön ryhmä, joka koostuu erilaisista sektoreista, jotta jokainen ikäkatteoria tulee otettua huomioon ryhmän työssä.

Sote ammattilaisilla on tärkeää kehittää ammattitaitoaan, jotta tiedot pysyvät ajantasaisina kehittävässä ympäristössä.

Ennalta ehkäisevän päihdetyön onnistumisen takaamiseksi tulee huolehtia, että ammattilaisilla on riittävästi ehkäisevän päihdetyön osaamista.

5. Päihteiden haitoilta suojaavat tekijät ja riskitekijät

- Suojaava tekijä on yksilön, yhteisön tai yhteiskunnan piirre, joka ehkäisee tai vähentää riskiä päihteiden, tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön tai rahapelaamisen aloittamiseen tai ongelmien syntyyn.

Suojaavia tekijöitä on mm. omasta hyvinvoinnista huolehtiminen, arjen valinnat, riittävän hyvä itsetunto, tunne- ja vuorovaikutustaidot, kyky luoda ihmissuhteita, omien arvojen mukainen arki, myönteiset perhesuhteet, sosiaalinen tuki, työ tai muu toimeentulo, kuulluksi tuleminen ja turvallinen elinympäristö

- Riskitekijä on yksilön, hänen lähisuhteidensa, yhteisönsä tai yhteiskunnan ominaisuus, tilanne tai tapahtuma, joka tietyissä olosuhteissa tai tietyissä ryhmissä lisää jonkin tietyn häiriön tai ongelman todennäköisyyttä.

Riskitekijöitä on esimerkiksi sairaudet, hyvinvointia vaarantava riskikäyttäytyminen, talousvaikeudet, asunnottomuus, syrjintä, traumaattiset kokemukset

6. Ehkäisevän päihdetyön rakenteet Virroilla

- Hyvinvointilautakunta on vastaava toimielin ehkäisevään päihdetyöhön
- Ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö: Lea Koskimäki, hyvinvointiohjaaja
- Ehkäisevän päihdetyön työryhmä

Joona Hernesniemi, Virtain seurakunta

Sini Paavola, Pirkanmaan hyvinvointialue

Eeva Antila, Keiturin sote

Riitta Kammonen, Virtain kaupunki

Jaana Leinonen, Keiturin sote

Jenni Vesa, Pirkanmaan hyvinvointialue

Hannele Lahtinen, Keiturin sote

Mira Saarikettu, Virtain kaupunki liikelaitos Marttinen

Poliisin edustus, Virtain poliisi

- Hyvinvointilautakunta vastaa ehkäisevän päihdetyön ohjauksesta

12.10.2023

© Virtain kaupunki

- Ehkäisevän päihdetyön näkyminen Virroilla on heikohkoa, suunnitelmaa tai rakenteita ehkäisevään päihdetyöhön ei ole ollut.
- Tarkoituksena on saada Virroille vuosikello ehkäisevään päihdetyöhön mikä toimii toiminnan runkona, sekä koulutusta ehkäisevään päihdetyöhön tukemaan työtä.
- Ehkäisevään päihdetyöhön tavoitellaan jatkossa laajempaa työryhmää, jotta jokainen ikäryhmä olisi hyvin edustettuna ehkäisevässä päihdetyössä.

7. TARJOTTAVAT TOIMINNOT EHKÄISEVÄSSÄ PÄIHDETYÖSSÄ VIRROILLA

Seurakunta, järjestöt

Seurakunta:
Perhekerho,
päiväkerho,

Muut kerhot
kouluikäisille
leirit ja retket

MLL
perhekerhot

Seurakunta:
Viikkotoimintaa
nuorisotila
Bunkkerissa,
retkiä, leirejä,
rippikoulu,
keskustelu ja
sielunhoito

EI OLE
TOIMINTAA

Seurakunta:
keskusteluapu,
diakonia työ,
sielunhoito

Päiväkeskus
Kieppi

Seurakunta:Keskustelu,
sielunhoito,
kotikäynnit,
ikäihmisille suunnatut
tilaisuudet

LAPSET

NUORET

NUORET
AIKUISET

TYÖIKÄISET

IKÄIHMISET

Kaupunki,
keiso/
pirha

Avoin
nuorisotilatyö,
junnunuokku,
jalkautuva
nuorisotyö

Lasten
pienryhmätoiminnot

Suomen
harrastusten malli,
kerhot

Avoin
nuorisotilatyö,
nuokku,
jalkautuva
nuorisotyö,
ryhmätoiminta
klubit, leirit,
retket ja
tapahtumat.

Nuorisovaltuustotyö

Nuorisotyön ja
koulun
yhteistyö, muu
moniammatillinen
yhteistyö

EI OLE
TOIMINTAA

Mielenterveys-
ja päihdeyksikö

Sosiaalitoimi ->
ohjaus ja
neuvonta

Vanhusneuvoston
tekemä ehkäisevä
päihdetyö

8. Ehkäisevä päihdetyö Virroilla

Varhaiskasvatus ja perusopetus

Päihteettömät alueet.

Päihdekasvatusta oppitunneilla.

Pienryhmät ja muut koulutukitoimet

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Määräaikaiset ja laajat terveystarkastukset,
Kysytään päihteiden käytöstä aktiivisesti,
keskustellaan ennaltaehkäisevästi, kannustetaan
päihteettömyyteen, matalan kynnyksen palvelut,
yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa
mm. päihteettömyyttä edistävien tilaisuuksien
suunnittelu ja oppitunnit

Virtain kaupungin henkilöstö

Virtain kaupunki on ollut savuton
vuodesta 2011.

Päihdeohjelma 2006

Etsivä nuorisotyö

Infoa nuorille päihteiden haitoista

Palveluihin ohjaaminen

in kaupunki

Keiturin Sote

Tarjolla matalalla kynnyksellä

- Asiakkailla mahdollista varata aikoja sähköisen ajanvarauksen kautta hoitajalle
- Puheeksiottamisen työmalli
- Omaolo
- Asiakkailla mahdollisuus perinteisesti varata aika puhelinajanvarauksen kautta hoitajalle
- Päihde Chat ma ja to klo 9-11, jos huoli omasta / läheisen päihteidenkäytöstä.
- Ammattilaisilla konsultoinnin mahdollisuus Pirhan päihdehoidon ammattilaiseen sekä A-klinikkaan ja päihdesairaalaan.
- Yhteistyötä kuntien toimijoiden kanssa (Virrat / Ruovesi)
- Terveyskeskuksessa matalan kynnyksen ajat

Virtain seurakunta

Savuttomat ja päihteettömät alueet, tilat ja toiminnot sekä keskusteluapua. Seurakunta järjestää lapsille, nuorille ja aikuisille toimintaa, jossa mahdollisuus kokea yhteyttä ja josta saada mielekästä sisältöä ja tekemistä elämään.

Nuoret: nuorille suunnattua viikkotoimintaa nuorisotila Bunkkerissa, retkiä, leirejä, rippikoulu, keskustelu ja sielunhoito

Työkäiset: Diakonian apu, keskustelu, sielunhoito, kotikäynnit

Ikäihmiset: Keskustelu, sielunhoito, kotikäynnit, ikäihmisille suunnatut tilaisuudet

Poliisi

- Valistus
- Valvonta
- Jos alaikäinen tavataan päihtyneenä, yhteydenotto vanhempiin ja sosiaalitoimeen
- Ensikertalaisille huumausaineen käyttäjille mahdollinen viranomaispuhuttelu ja hoitoonohjaus
- Huumausaineen käyttäjille ajo-oikeuskäsittely

Vapaa-aikapalvelut Nuorisotoimi

Nuorisotoimi toteuttaa ja kehittää Nuorisolain määrittelemiä, alle 29 -vuotiaille tarkoitettuja nuorisotyön tehtäviä:

- Nuoren kasvun, itsenäistymisen ja yhteisöllisyyden tukeminen
- Aktiivisen kansalaisuuden edistäminen
- Sosiaalinen vahvistaminen
- Kasvu- ja elinolojen kehittäminen

Nuorisotoimen tehtävänä on toimia kannustajana, vierellä kulkijana ja mahdollistajana sekä viedä nuorten viestiä eteenpäin. Toimintamme on ennaltaehkäisevää ja päihteetöntä.

Liikuntapalvelut

Sosiaalitoimi

Lapsiperhepalvelut

Keskustelu

Palveluihin ohjaaminen

Työkäiset

Keskusteleminen

Palveluihin ohjaaminen

9. Päihteettömyydessä tulevaisuuden kehitettävät näkökulmat

10. Linkkejä

- www.mielenterveystalo.fi
- paihdelinkki.fi
- www.omaolo.fi
- www.keiturinsote.fi/sahkoinen-perhekeskus